

سرمقاله*

سواد اطلاعاتی یکی از ملزومات جنبش نرم افزاری است که می‌تواند علاوه بر افزایش آگاهی‌های عمومی و رضایت فردی در توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جوامع نیز نقش موثری ایفا کند. سواد سنتی، سواد اطلاعاتی و سواد رایانه‌ای اگر در فرآیندی پویا و خلاق به کار گرفته شوند، ابزارهای یادگیری مادام‌العمر خواهند بود. برای این که دانشجویان در جهان متحول امروز بتوانند با موفقیت عمل کنند، نیازمند درک چگونگی جستجو، یافتن، به کارگیری کارآمد و ارزیابی اطلاعات هستند.

برای آموزش‌های سواد اطلاعاتی دو هدف اصلی بیان می‌شود

که عبارتند از:

۱- آموزش به دانشجویان که چگونه یاد بگیرند

۲- چگونه فراگیران مستقل باشند

برخورداری از این مهارت‌ها دانشجویان را به مهارت‌های یادگیری مادام‌العمر مجهز می‌کند و این امکان را به آن‌ها می‌دهد تا بتوانند از عهده مشکلات اطلاعاتی خود برآیند و بر روند یادگیری خود تسلط و کنترل بیشتری داشته باشند. دانشجویان می‌آموزند بر اساس اطلاعاتی که به دست می‌آورند به طور مستقل تصمیم گرفته و به ایده‌های جدیدی دست پیدا کنند. سواد اطلاعاتی از وابستگی اطلاعاتی که یکی از ویژگی‌های آموزش سنتی است و دانشجویان را برای یادگیری وابسته به معلم می‌کند می‌کاهد.

* زهره عباسی کارشناس ارشد مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی و دانشجوی دکتری علوم کتابداری و اطلاع رسانی

نشریه دو ماهانه مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی
دانشگاه فردوسی

مسئول:

دکتر مهرداد مهری

سر دبیر:

زهره عباسی

مدیر داخلی:

منصور میرزایی

نایب:

زهره قدمگاهی

صفحه آرایی و طرح جلد:

جواد تولایی

پست الکترونیکی:

m-mirzaee@wali.um.ac.ir

متن الکترونیکی این نشریه

در سایت کتابخانه مرکزی قابل دسترس است:

<http://c-library.um.ac.ir>

تماس:

۸۷۸۹۲۶۳-۶ و ۸۷۹۶۷۹۸-۹

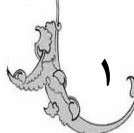
همکاران این شماره:

زهره عباسی - فرزانه فرجامی - محمود صدیقی

لادن قرزلی - فاطمه هراتیان - اکرم سلمانی

رقیه دهستانی، زهرا دارینی، نفیسه دری‌فر

منصور میرزایی

شاخص های اعتبار سنجی مجله های علمی *

در سال ۲۰۰۷ از فرمول زیر به دست می آید:

(تعداد استنادات به مقاله های منتشر شده در مجله
X در دو سال قبل (۲۰۰۶ - ۲۰۰۵))

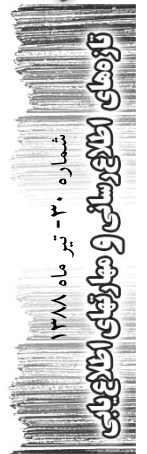
(کل مقاله های منتشر شده در مجله
X در دو سال قبل (۲۰۰۶ - ۲۰۰۵))

انتقادهایی به ضریب تأثیر وارد شده است از جمله این که تعداد اندکی از مقاله هایی که دارای استنادات بالا هستند، می توانند به صورت نامتناسب و غیر متوازن ضریب تأثیر یک مجله را تحت تأثیر قرار دهند. به عنوان مثال مقاله های مروری که بیشتر مورد استناد قرار می گیرند، می توانند ضریب تأثیر مجله ای را که این گونه مقاله ها را بیشتر چاپ می کند به صورت مثبت تحت تأثیر قرار دهد. مسئله دیگر نقش زیان آور «کارتل های استنادی» است که در آن نویسندگان به خود و یا افراد خاصی استناد می کنند و این امر نیز موجب افزایش کاذب ضریب تأثیر یک مجله خواهد شد.

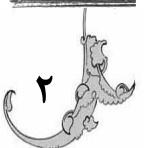
۲- **h- Index**: یکی از جایگزین های ضریب تأثیر «ضریب h» است که توسط فردی به نام Hirsch در سال ۲۰۰۵ در دانشگاه کالیفرنیا ابداع شد. در این فرمول «تعداد مقاله هایی با h تعداد

معیارهای انتخاب مجله همواره موضوعی پر حرف و حدیث در کتابخانه ها و مراکز پژوهشی است. هیچ ابزار سنجشی نیز نمی تواند ادعا نماید الگوی «درست» انتخاب را در اختیار خواهد گذاشت. در همین راستا مؤسسات و صاحب نظرانی که کار نمایه سازی مجله های علمی را انجام می دهند، فرمول هایی را جهت سنجش اعتبار مجله ها و به عنوان راهنمایی عملی برای مقایسه مجله های مختلف با یکدیگر در اختیار می گذارند. در این مقاله به برخی از معروفترین این فرمول ها اشاره می شود. لازم به ذکر است که در حال حاضر مؤسسات معتبری نظیر آی اس آی و الزویر این فرمولها را برای بسیاری از مجله های علمی محاسبه نموده و حاصل محاسبه را به عنوان محصولات کاربردی به کتابخانه ها عرضه می نمایند. کتابداران و مسئولان تهیه مجله های علمی می توانند از این محصولات به عنوان ابزار انتخاب استفاده کنند. از جمله این محصولات می توان از

JCR (Journal Citation Report) نام برد.
۱- ضریب تأثیر (Impact Factor): یکی از معروفترین این فرمول ها ضریب تأثیر مجله است. این فرمول مبتنی بر پیوند مدرک با منابع چاپ شده قبلی می باشد، به عنوان مثال ضریب تأثیر مجله X

شماره ۳۰ - تیر ماه ۱۳۸۸

تعداد استنادات به مقالات منتشر شده در مجله

X در سال مورد ارزیابی

کل مقاله های منتشر شده در مجله

X در سال مورد ارزیابی

۴- نیمه عمر: (Half - life) : تعداد سالهایی که از سال ارزیابی باید به عقب برگردیم تا شاهد پنجاه درصد کل ارجاعات به مقاله های مجله باشیم. اگر ارجاعات به مقاله های جدیدتر است، نیمه عمر نیز کاهش می یابد. بنابراین هرچه نیمه عمر ارجاعات به مجله ای بیشتر باشد ارزش مقالات مجله در طول زمان بیشتر حفظ شده است و به همین دلیل هنوز مورد ارجاع قرار می گیرد. بنابراین نیمه عمر بالاتر برای مجله می تواند نشان دهنده ارزش ماندگاری مقاله های آن مجله باشد.

۵- Eigenfactor (EF): هدف آن ارزیابی تأثیر مجله های علمی و تهیه نقشه ای از ساختار پژوهش های علمی می باشد. این ضریب مبتنی بر ماتریکس استنادی موجود در JCR و آیتم های قابل استناد موجود در آن می باشد. الگوریتم این ضریب شبیه رتبه بندی صفحات گوگل است. خود استنادی ها در محاسبه این ضریب حذف می شود و تفاوت عمده آن با ضریب تأثیر این است که شمارش

استناد محاسبه می شود. محاسبه آن براساس تعداد مقالات منتشر شده فرد و میزان استنادات آن است. به عنوان مثال فردی با ضریب $h = 30$ به مفهوم این است که حداقل ۳۰ مقاله از مقاله های این فرد دارای حداقل ۳۰ استناد است. در این ضریب تفاوت های کیفی نویسندگان به خوبی مشخص می شود به عنوان نمونه اگر نویسنده ای ۱۰۰ مقاله نوشته باشد و نویسنده دیگری ۵۰ مقاله ولی هر دوی آن ها $h=30$ دارند به این مفهوم است که تعداد انتشارات نمی تواند در کیفیت فرد تأثیر گذار باشد. از این شاخص می توان برای سنجش میزان بهره وری دانشمندان، گروه های آموزشی و دانشگاه ها استفاده کرد. نمایه نامه های اسکوپوس و آی اس آی h - index را برای مقاله ها و افراد محاسبه می کنند.

۳- شاخص فوری (Immediacy factor) : با کمک این شاخص می توان متوجه شد که چه مقاله هایی سریعتر مورد استناد قرار می گیرند. یعنی هرچه اختلاف زمانی انتشار و استناد کمتر باشد نمره بالاتری به مجله تعلق می گیرد. این شاخص را می توان از فرمول زیر محاسبه کرد:

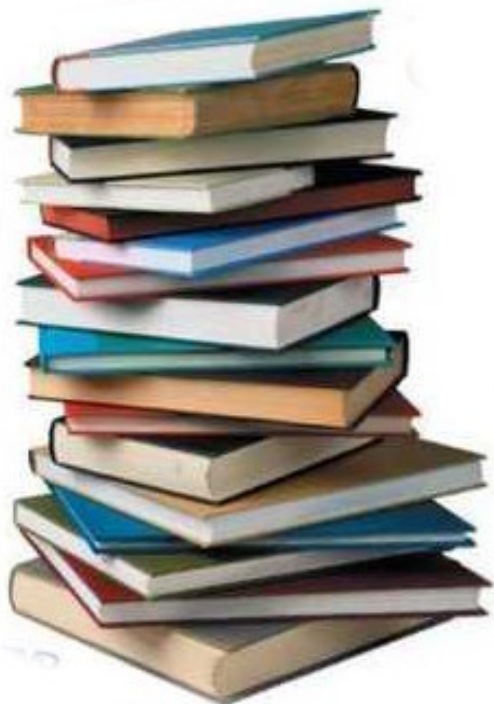

استنادات آن مجله است. براین اساس مجله ای با اندازه بزرگتر ضریب H بزرگتری نیز خواهد داشت.

۹- **Y-factor**: این ضریب برای سنجش اعتبار صفحات وب مورد استفاده قرار می گیرد و ترکیبی از داده های ضریب تأثیر و اعتبار صفحه می باشد که آن را می توان در الگوریتم جستجوی گوگل مشاهده کرد. پایه ی کار بر این اساس است که پیوندهای وب سایت ها را مورد بررسی قرار می دهد و نمره ای که به پیوند می دهد بر اساس میزان اعتبار وب سایت می باشد، به عنوان مثال اگر یک پیوند واحد هم در سایت موسسه ملی بهداشت امریکا و هم یک وبلاگ پزشکی وجود داشته باشد بین این دو پیوند از نظر میزان اعتبار تفاوت قائل میشود.

توصیه می شود کتابداران یا سایر افرادی که در کار تهیه و انتخاب مجله ها فعالیت می کنند به وب سایت های زیر مراجعه نمایند:

<http://www.eigenfactor.org>
<http://www.scimagojr.com>
<http://www.alexa.com>
<http://www.googlerankings.com>

استنادی را در یک بازه زمانی ۵ ساله انجام می دهد. علاوه بر آن بر خلاف ضریب تأثیر که همه ی استنادها را دارای وزن برابر فرض می کند در این ضریب علاوه بر شمارش استنادات به آنها بنابر اعتبار مجله ای که استناد را مورد استفاده قرار داده وزنی نیز داده می شود. در سایت (Eigenfactor.org) علاوه بر محاسبه ضرایب EF و AI هزینه سودمندی مجلات بر اساس نمرات این ضرایب محاسبه می شود.

۶- **AL (Article influence)**: محاسبه تأثیر استناد هر مقاله از یک مجله را بر ضریب تأثیر کلی یک مجله محاسبه می کند و برابر است با:

$$\frac{\text{ضریب EF مجله X}}{0.01}$$

رتبه مقاله در بین سایر مقاله های مجله
 X از نظر میزان استناد

۷- **Counter**: ضریبی است که براساس میزان استفاده از مجله های on – line و نیز میزان دانلود متن کامل این مقاله ها سنجیده می شود و از فرمول زیر به دست می آید:

(میزان استفاده الکترونیکی از یک مجله خاص در یک دوره مشخص)

(تعداد کل مقاله های پیوسته (on-line) چاپ شده در این مجله در این دوره مشخص)
 نتایج نشان می دهد که ارتباط مثبتی بین مجله هایی که سریع تر به صورت on-line قابل دسترس می شوند و میزان استناد دهی به مقاله های آن مجله وجود دارد. نتایج نشان داده است که در این روش مقاله های دارای دسترسی آزاد بیش از مقاله هایی که از طریق اشتراک قابل دسترسی می شوند مورد استناد قرار می گیرند.

۸- **SRI (Strike Rate Index)**: از طریق این ضریب می توان با الگوریتم خاصی تفاوت مجله ها در حوزه های مختلف را با یکدیگر مقایسه نمود. این ضریب مبتنی بر اندازه مجله (Size) و ضریب H

OneNote

شاهکار بزرگ مایکروسافت*

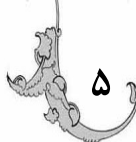
Onenote یکی از شاهکارهای مجموعه office ۲۰۰۷ است که به کمک آن می توانید اطلاعات مختلف را جمع آوری، سازماندهی و جستجو کنید و با دیگران به اشتراک بگذارید.

مایکروسافت جهت مدیریت اطلاعات پروژه و طبقه بندی یادداشت های اداری، نرم افزار onenote را معرفی نموده است. در واقع تیم نرم افزاری مایکروسافت در پی طراحی نرم افزاری ساده تر از word با قابلیت های بیشتر بودند که بتوانند اطلاعات کارهای تیمی را در آن طبقه بندی و نگهداری نمایند. Onenote یکی از اعضای نسل جدید نرم افزارهای برنامه ریزی ذهن بوده که به اتصال و تلفیق ایده ها و داده ها در ذهن کمک می نماید.

اساس کار این نرم افزار مثل دفتر یادداشت است. هر دفتر یادداشت می تواند چندین بخش (section) داشته باشد که هر بخش به وسیله رنگ و عنوان مشخص می شود و بالاخره هر بخش می تواند چندین صفحه داشته باشد. در این نرم افزار به راحتی می توانیم فعالیتهای روزمره خود را بر اساس موارد مختلف، بدون محدودیت طبقه بندی نماییم.

از طریق onenote می توانید در هر جای صفحه که بخواهید تایپ کنید. می توانید هر تصویر یا فایلی را که بخواهید به صفحه اضافه کنید. می توانید جدول و نمودار بکشید یا لیست درست کنید. می توانید اطلاعات را از وب کپی کنید یا حتی از بخشی از

برنامه ای که در حال کار با آن هستید تصویر تهیه کنید. OneNote به کمک پردازش تصویر می تواند متون داخل تصاویر را تشخیص دهد و آن ها را به متن معمولی تبدیل کند. OneNote در کنار امکانات فوق العاده مربوط به تصویر امکاناتی برای ضبط صدا و ویدئو دارد. شما می توانید برای دفترچه ها یا بخش ها و صفحات مختلف کلمه عبور بگذارید. همچنین می توانید به دفترچه های خودتان از چند کامپیوتر مختلف دسترسی داشته باشید، اطلاعات خودتان را با اطلاعات OneNote دیگران به اشتراک بگذارید. همچنین OneNote قابلیت ارسال اطلاعات به دیگر نرم افزارهای آفیس مثل Word, PowerPoint, Excel را دارد و می توانید از طریق آن با Outlook ارتباط برقرار کنید و قرارها و کارهایتان را تنظیم کنید. از دیگر امکانات جالب این نرم افزار این است که نیاز

به save کردن مطالب ندارید زیرا این کار به طور خودکار انجام می شود.

برای استفاده از این نرم افزار و ایجاد یک دفترچه یادداشت به ترتیب زیر عمل کنید:

وارد نرم افزار شوید از گزینه file new notebook را کلیک نمایید

و از لیست الگوها یکی را انتخاب کنید به آن نام بدهید و دکمه next را کلیک کنید.

در مرحله بعدی سه حالت برای انتخاب وجود دارد که شما می توانید یکی را انتخاب کنید. در صورتیکه بخواهیم از این دفترچه فقط روی همین کامپیوتر استفاده کنیم گزینه اول، اگر بخواهیم از این دفترچه در چندین کامپیوتر استفاده کنیم گزینه دوم و اگر بخواهیم این دفترچه را برای استفاده دیگران به اشتراک بگذاریم گزینه سوم را انتخاب نمایید و دکمه next را کلیک کنید.

در پنجره بعدی آدرس ذخیره شدن دفترچه را انتخاب نموده و دکمه create را کلیک کنید.

برای ایجاد بخش های مختلف می توانید به شرح زیر عمل کنید file > new > section. بعد از تشکیل بخش می توانید برای تغییر نام آن از فرمان rename استفاده نمایید. برای ایجاد اولین صفحه این بخش نیز از file > new > page استفاده کنید. در اینجا می توانید هر تعداد صفحه ای را که نیاز دارید ایجاد کنید.

اکنون شما صفحات مورد نیاز خود را آماده کرده اید و می توانید:

- ۱- در هر کجای صفحه که بخواهید تایپ کنید
- ۲- هر گونه عکس را به صفحه بچسبانید
- ۳- اطلاعاتی را از وب یا برنامه های دیگر گرفته و آنها را copy-paste نمایید
- ۴- با امکانات bullet لیست تهیه کنید
- ۵- با استفاده از drawing toolbar دیاگرام رسم کنید

با استفاده از گزینه file > insert و انتخاب نام فایل مورد نظر، فایل را به صفحه خود ضمیمه کنید

(روی صفحه آیکون آن را می بینید)

با استفاده از insert > screen clipping از یک

صفحه تکه برداری نمایید نرم افزار به طور خودکار

تکه انتخاب شده را به صفحه شما منتقل می کند

با استفاده از insert > audio recording صدا

را در صفحه خود ضبط کنید

با استفاده از insert > video recording

تصویر را در صفحه خود ذخیره کنید

با استفاده از منوی tool > send to onenote

که در صفحه internet explorer وجود دارد

صفحه اینترنت خود را به قسمت unfilled در این

نرم افزار ببرید و در مراجعات بعدی از آن استفاده

نمایید

با استفاده از کلیک راست روی عکس و استفاده از

فرمان copy text from picture متن موجود در

تصویر را OCR کنید (جایی دیگر past کنید)

با استفاده از منوی file > password protect

this section روی دفترچه خود password

بگذارید

و نهایتاً مطمئن باشید که هیچ اطلاعاتی را از دست

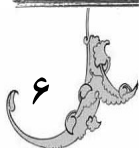
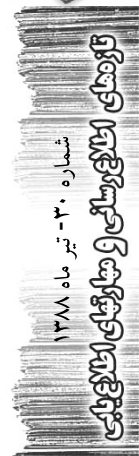
نخواهید داد زیرا این نرم افزار به طور خودکار یک

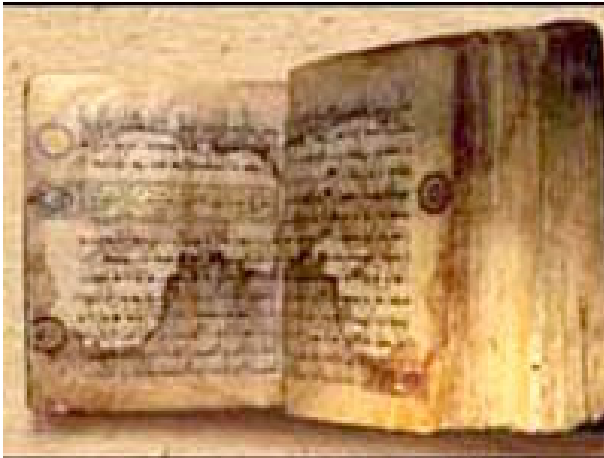
پشتیبان از دفترچه شما تهیه می کند. در صورتیکه

شما دفترچه ای را حذف نمایید می توانید با استفاده

از file > open back up دفترچه مورد نظرتان

را پیدا کنید.

معرفی

” تاریخ نگارش های عربی “

یا

فهرست مشترک جهانی

نسخه های خطی عربی*

نویسنده را به صورت مجزا بیان می کند و به همین جهت شاهد تکرار بسیار منابع در متن اثر می باشیم که از جمله این منابع مشهور می توان به الفهرست ابن ندیم، تاریخ بغداد، وفيات الاعیان، لباب الالباب، الاعلام زرکلی، کشف الظنون و... را نام برد. در صورت چاپ شدن نسخه ها مشخصاتی شامل چاپ، محل چاپ و شارح و مصحح و ... را ذکر می نماید.

- جلد های انتشار یافته و موضوع و سال چاپ هر یک به ترتیب ذیل است:

نکته قابل توجه اینکه برای ۹ جلد از این مجموعه نمایه ای در هم کرد در ۶۰۴ صفحه از سوی سزگین منتشر شده است و نیز چنانکه مذکور افتاد از سال ۱۹۸۴ وقفه ای شانزده ساله در انتشار این کتاب پیش آمده است تا اینکه سه جلد آخر در اوایل سال ۲۰۰۰ میلادی با موضوع جغرافیا و نقشه نگاری چاپ و در دسترس قرار گرفت.

ساختار ترجمه ی فارسی کتاب

نشر فهرستگان تغییراتی را در ترجمه ی فارسی کتاب اعمال نموده است که به اهم آن در ذیل اشاره می گردد:

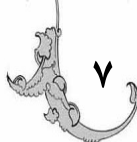
الف. ساختار کتاب

۱- عنوان تمامی مقاله ها و کتابخانه هایی که به زبان

تاریخ نگارش های عربی تألیف فؤاد سزگین؛ به ترجمه تدوین و آماده سازی مؤسسه نشر فهرستگان با همکاری خانه کتاب. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۷۹.

ساختار کتاب

سزگین اثر خود را در ابتدا براساس موضوع و در هر موضوع به ترتیب سال وفات مؤلفان تنظیم کرده است. کار او محدود به مؤلفانی است که پیش از ۴۳۰ سال هجری زیسته اند. او در هر موضوع ابتدا مقدمه ای درباره پیشینه ی تحقیقات غربی و شرقی در خصوص آن به دست می دهد و در موضوع هایی که مستقیماً با تاریخ علوم ربط دارد (جلدهای ۳، ۴، ۵، ۶، ۷) فصلی را با عنوان منابع می آورد. و در آن منابع هر علم را پیش از آن که وارد فرهنگ عربی - اسلامی شود به تفصیل به بحث می گذارد که عمده این منابع را می توان یونانی، سریانی، ایرانی و هندی دانست. همچنین بسته به اهمیت مؤلف از یک سطر تا چند صفحه توضیح ارائه می دهد. در بعضی موارد در صورت چاپ شدن اثر مشخصات چاپ را ذکر می کند. محل نگهداری نسخه، شماره نسخه و سال نگارش را ذکر می نماید و چنانچه عکسی باشد یادآور می شود. منابع مورد استفاده در خصوص هر

های اروپایی است به فارسی ترجمه و نام مقاله و کتاب به زبان اصلی در پانویس آمده است.

۲- نام‌های مؤلفان، مصححان و ویراستاران اروپایی با حروف فارسی آمده است و در انتهای کتاب نمایه‌ای به ترتیب الفبای فارسی از همه‌ی این نام‌ها با اصل لاتینی آن به دست داده است.

۳- مؤلف ذیل نام هر فرد معمولاً به ترتیب زیر به ارائه مطالب خود می‌پردازد:

شرح احوال، منابع شرح احوال، تألیفات، شرح‌ها، تلخیص‌ها، تدوین‌ها، ذیل‌ها و ... در ترجمه سعی شده است برای راحتی خواست ایرانی، پاراگراف‌بندی و عنوان‌گذاری شود تا جستجوی یک کتاب آسان‌تر گردد.

۴- برای نام‌های مؤلفان اصلی و کتاب‌ها چهار شماره‌ی پیاپی در نظر گرفته شده است:

الف. عدد سمت راست نام مؤلف: نشان‌دهنده شمار مؤلفان هر فصل است.

ب. عدد سمت چپ نام مؤلف: نشان‌دهنده شمار مؤلفان تمامی کتاب (۹ جلد) است.

ج. عدد سمت راست نام کتاب‌ها: نشان‌دهنده شمار کتاب‌های هر فصل است.

د. عدد سمت چپ نام کتاب‌ها (از جلد ۲ به بعد): نشان‌دهنده شمار تمامی کتاب‌ها (۹ جلد) است.

۵- ارجاعات به خود متن. تمام ارجاعات سزگین از یک جلد به جلد‌های دیگر کتاب مطابق با صفحات، ترجمه فارسی شده است. چنانچه مؤلف در جلد‌های بعدی به مطالب جدیدتر می‌رسیده و در بین متن یا پانویس ذکر نموده است که در ترجمه فارسی این مطالب در جای خود آورده شده است.

ب. ضبط اعلام: در ضبط نام‌های کتاب‌ها و مؤلفان اسلامی تقریباً در تمامی موارد سبک سزگین به جز «ال» نام مؤلفان رعایت شده است.

ج. افزوده و تصحیحات. در فاصله‌ی انتشار این کتاب تا به امروز تعداد زیادی از فهرست‌های نسخه‌های خطی، کتابشناسی و... به چاپ رسیده است که نام و نشان آنها در این کتاب نیامده است و

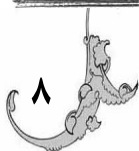
این افزوده‌ها و نیز تصحیحات بیشتر به مولفان امامیه مربوط است که سعی شده این‌گونه اطلاعات به کتاب افزوده شود.

نکاتی درباره‌ی جلد‌های دوم، سوم و چهارم

۱- جلد دوم: این جلد به بررسی شعر عرب از نخستین خاستگاه‌های آن تا سال ۴۳۰ هجری می‌پردازد و منابع شرقی و غربی را در این خصوص معرفی می‌نماید.

۲- جلد سوم: در این جلد مؤلف در بخش نخست برای اولین بار تقریباً تمامی منابع یونانی، سریانی، فارسی باستان و هندی را درباره علم پزشکی در نزد مسلمانان گرد آورده و از پزشکی عربی - اسلامی شرحی به میان آورده است. وی سپس به شرح احوال و تألیفات پزشکان مسلمان که تا حدود ۴۳۰ هجری می‌زیسته‌اند پرداخته است و در بخش دوم به همان روش به جانورشناسی و دامپزشکی می‌پردازد. متن اصلی این جلد در سال ۱۹۷۰ منتشر شده است.

۳- جلد چهارم: این جلد که متن اصلی آن در ۱۹۷۱ منتشر شد، به بررسی کیمیا، شیمی، گیاه‌شناسی و کشاورزی مسلمانان و خاستگاه‌های ایرانی، سریانی، یونانی، هندی آن تا سال ۴۳۰ هـ می‌پردازد. مؤلف در بخش نخست این جلد برای نخستین بار تقریباً تمامی منابع یونانی، سریانی، فارسی باستان و هندی را درباره‌ی کیمیا در نزد مسلمانان گرد آورده است و سپس به شرح احوال و تألیفات کیمیگران مسلمان، که تا حدود ۴۳۰ هجری در قید حیات بوده‌اند پرداخته است. از طولانی‌ترین مدخل‌های این بخش، مدخل مربوط به جابر بن حیان است.

نمایه نامه های استنادی قابل دسترس در دانشگاه*

صورت یک بسته الکترونیکی در دسترس است و شامل نمایه نامه های استنادی علوم، علوم اجتماعی و علوم انسانی و هنر می باشد.

• نحوه جستجو: از سایت کتابخانه مرکزی

(<http://c-library.um.ac.ir>) در قسمت منابع اطلاعاتی، گزینه ISI web of knowledge را از سیاهه پایگاههای اطلاعاتی انتخاب می کنیم. از صفحه اصلی این سایت از گزینه select a database (web of knowledge) را انتخاب و وارد صفحه جستجو می شویم.

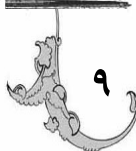
• برای انجام جستجو کلید واژه مورد نظر را برای مثال: Iran را تایپ و از کادر مقابل فیلد مورد نظر به عنوان مثال آدرس را انتخاب نموده و جستجو را انجام می دهیم امکان استفاده از محدودگرهای

امروزه میزان تولید مقالات علمی و انتشارات به عنوان یکی از شاخصهای مهم برای اعتبارسنجی و ارزیابی افراد (صاحبان اثر)، دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی است. به گونه ای که در حال حاضر میزان انتشارات نمایه شده در نمایه نامه های استنادی نظیر آی اس آی و اسکوپوس شاخص مهمی برای سنجش میزان پیشرفت علمی کشورها محسوب می شود. در این مقاله به معرفی دو مجموعه که در حال حاضر در دانشگاه فردوسی قابل دسترس هستند می پردازیم.

ISI web of knowledge:

یک پایگاه کتابشناختی است که هدف آن کمک به بازیابی اطلاعات چاپ شده در نشریات متعدد در رشته ها مختلف علمی و تحلیل استنادی مقاله های منتشر شده است. در حال حاضر این مجموعه به

* فاطمه هراتیان کارشناس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی

جستجو نیز وجود دارد. نتایج بازیابی شده را می توان بر اساس میزان استناد (time cited) مرتب نمود.

همچنین می توان نتایج جستجو را می توان بر اساس سال نشر، نویسنده، نام سازمان و موضوع و... اصلاح و بهینه نمود.

در همین بخش چنانچه بخواهیم بدانیم چه تعداد از این مقالات توسط اساتید دانشگاه فردوسی منتشر شده کافی است در قسمت Analyse Resute گزینه institutions را انتخاب کنید. در همین قسمت چنانچه نویسنده خاصی مورد نظر باشد می توانیم با کلیک کردن بر روی Author و بازدید سیاهه اسامی اسم مورد نظر را انتخاب و تعداد انتشارات فرد را در ISI بررسی کنیم.

اسکوپوس

یکی از بزرگترین پایگاههای چکیده نامه استنادی است که توسط موسسه "الزویز" منتشر می شود. در این پایگاه که اطلاعات آن روزانه بهنگام می شود امکان تحلیل اطلاعات وجود دارد، همچنین به تعداد استنادات انجام شده به هر اثر نیز اشاره می کند. این پایگاه منبع معتبری برای سنجش اثر گذاری تحقیقات، مقالات، صاحبان اثر (نویسندگان و محققان) مراکز پژوهشی و دانشگاهی و سازمانهای انتشار دهنده می باشد.

نحوه استفاده از اسکوپوس

۱- از سیاهه پایگاههای کتابخانه مرکزی Scopus

را انتخاب می کنیم (مراحل در نحوه استفاده ISI توضیح داده شد).

در صورتی که تمایل دارید از اطلاعات این پایگاه استفاده بهینه داشته باشید و بتوانید نتیجه جستجوهایتان را ذخیره یا از امکانات اطلاع رسانی استفاده کنید کافی است پس از وارد شدن به صفحه اصلی با استفاده از گزینه Register در گوشه سمت راست بالا ثبت نام نمائید و یک نام کاربری و گذر واژه ویژه این پایگاه را دریافت نمایید.

اطلاع رسانی هوشمند (Alert) شامل اطلاع رسانی در رابطه با موضوع مورد جستجو (Search Alert) و استنادها (Citation Alert) می باشد.

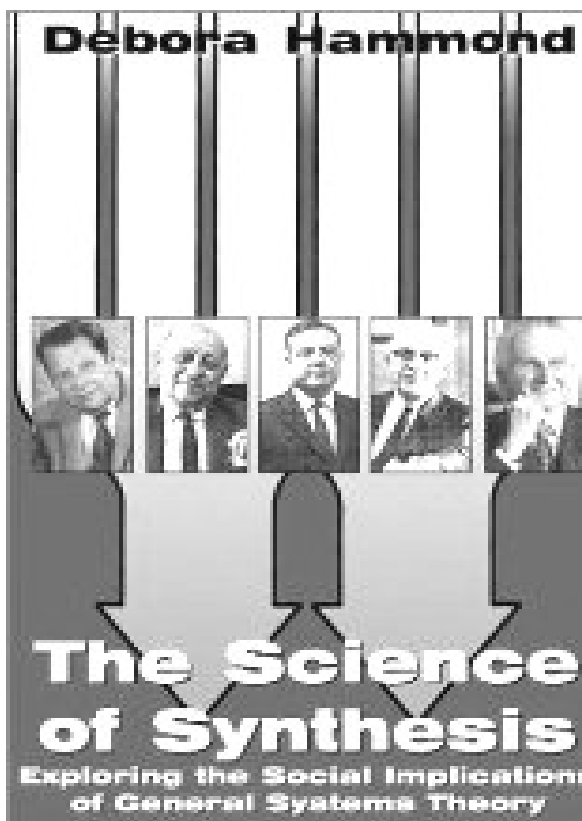
جستجو در Scopus: جستجوی بر اساس نام نویسنده، سازمان و موضوع میسر است.

با استفاده از دو گزینه Citation tracker و h-index استنادات یک مقاله و یا یک فرد را مورد تحلیل و بررسی قرار دهید.

به دانشجویان و محققین گرامی توصیه می شود که از این دو پایگاه مهم به عنوان نقطه شروع جستجوی اطلاعات استفاده نمایند زیرا علاوه بر جستجو در حجم عظیمی از مجله های معتبر علمی و استنادات آنها به صورت یکپارچه و همزمان، می توانید نتایج جستجوی موضوع در اینترنت را نیز در صفحه نتایج این دو پایگاه مشاهده نمائید. این امر بدون تردید در وقت شما به میزان زیادی صرفه جویی خواهد کرد.

Science of Synthesis*

امروزه شیمیدانان نیازمند منابع مرجعی هستند که بصورت قابل دسترس، کاربردی و قابل اعتماد در اختیار آنها باشد.

Science of Synthesis یک منبع بسیار معتبر در زمینه شیمی آلی می‌باشد. این منبع الکترونیک اولین نقطه ارجاعی برای شیمیدانان برای جستجوی روشهای سنتز قابل اعتماد و موثق می‌باشد. این مرجع پیشرفت‌های جدید را با روشهای به اثبات رسیده ترکیب می‌کند و همین امر این منبع را به یک پایگاه جامع قابل دسترس در دنیای امروز تبدیل کرده است.

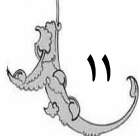
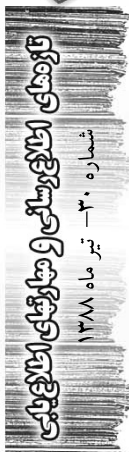
تمرکز **Science of Synthesis** بر روی اغلب روشهای موثر و قابل اعتماد برای تغییرات گروهی و عملکردی می‌باشد. نقد و بررسی‌های مهم توسط یک هیات تحریریه که متشکل از دانشمندان شناخته شده بین‌المللی هستند صورت می‌گیرد که همگی از تجربیات بی نظیر و بی سابقه‌ای در این حوزه موضوعی برخوردار هستند.

بیش از ۱۰۰۰ نویسنده تحت هدایت این ده نفر (هیات تحریریه) مطالب این منبع مرجع ۴۸ جلدی را تنظیم می‌کنند. تمامی اطلاعات در **Science of Synthesis** در یک قالب منطقی، روشن و آموزشی با روشهای سازماندهی شده در یک نظم سلسله‌مراتبی پایه‌ریزی شده است. این نظم بر پایه ترکیب یا گروه فعال که باید سنتز شود، می‌باشد. هر مطلب جدید در **Science of Synthesis** بر پایه نظم منطقی تا

هفت جلد در سال منتشر می‌شود و شامل بیش از ۱۸۰۰۰ دستورالعمل کاربردی بصورت آزمایشی، ۲۴۰۰۰ واکنش و ۸۰۰۰۰ ساختار شیمیایی می‌باشد.

تمامی مجموعه **Houben-Weyle** که از سال ۱۹۰۹ تا سال ۲۰۰۳ منتشر شده هم اکنون از طریق این مرجع الکترونیک قابل دسترس است. فایل‌های پشتیبان شامل بیش از ۱۴۶۰۰۰ فرایند تجربی می‌باشد که دانش سنتز را از سال ۱۸۰۰ در بر می‌گیرد. در واقع **Science of Synthesis** دورنمایی از دانش و تلاشهای علمی ۱۰۰ سال شیمی آلی را فراهم می‌آورد. مدارک **Houben weyle** هم

* رقیه دهستانی کارشناس کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشکده علوم پایه

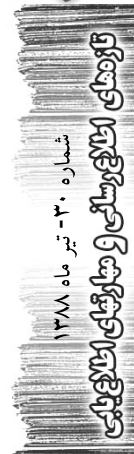
اکنون در قالب PDF موجود است و از طریق پیوندهایی به آخرین مندرجات و مطالب در Science of Synthesis قابل جستجو است. جستجو یا از جدول فهرست مندرجات و یا جستجوی نام یک واکنش صورت می‌گیرد.

فهرستی از مقررات و قوانین محکم برای انتخاب منابع وجود دارد این مقررات به منظور ضمانت اجرایی صحیح وجود دارد به اینصورت که تنها بهترین و قابل اعتمادترین روشها در علم سنتز در این منبع مرجع الکترونیک وارد می‌شود. نویسندگانی که در رشته‌های مربوط به خود مشهور و معتبر هستند روشهای جدید و رده‌های فرعی تر تولیدات جدید را به این منبع مرجع اضافه می‌کنند.

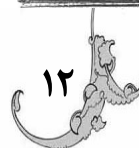
Science of Synthesis یک مرجع جستجوی پیچیده برای بازایی اطلاعات دقیق و سریع می‌باشد برای جستجوهای خاص تر صدها هزار واکنش را می‌توان به دمای واکنش، حلال و محصول تولیدی محدود کرد. بقیه ناحیه‌های جستجو شامل متن کامل، نام واکنش‌ها و شماره ثبت CAS می‌باشد.

تمامی استنادات از طریق نویسنده، سال انتشار و نام انتشارات قابل جستجو است. شکل عبارت جستجو، فهرست موضوعات و متن کامل بصورت موازی برای استفاده راحت تر و سریع تر از نتایج جستجو از ویژگیهای این منبع مرجع است یعنی صفحه از دو قسمت تشکیل شده است در قسمت سمت چپ صفحه فهرست مندرجات و در سمت راست توضیح می‌آید با کلیک بر روی هر کدام از موضوعات در سمت راست توضیح مربوطه قابل مشاهده است. برای اطلاعات بیشتر و استفاده از این سایت به آدرس زیر مراجعه کنید.

<http://www.thieme-chemistry.com/products/reference-works.html>

شماره ۳۰ - تیر ماه ۱۳۸۸

۱۲

Houben-Weyl 11

Methods of Molecular
Transformation

Science of Synthesis

Heterocycles and Related
Ring Systems

Five-Membered Heterocycles
with One Chalcogen and
One Additional Heteroatom

Volume 11 for
F. J. Thieme

Editorial Board
D. Ballarín
F. Beck
K. Nagai
M. Segler
P. Slesinger
E. Sjöström
L. Stahl
M. Tregear
G. W. Miller

Thieme

معرفی چند وب سایت مفید در حوزه زمین شناسی *

امکاناتی مثل جستجوی موضوعی، سال ارائه و نیز عنوان مقاله، دسترسی به چکیده مقاله و یا مقاله بصورت تمام متن را فراهم می نماید. همچنین دستیابی به سمینارها و همایشهای موجود در این پایگاه امکانپذیر است.

با ایجاد عضویت در این سایت از تمام امکانات موجود بهره مند خواهید شد.

۲- سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور (<http://gsi.ir>)

دارا بودن مقالات، مطالب، گالری تصاویر، پایان نامه ها، سمینارها، اطلس ها و نیز نرم افزارهای ویژه این حوزه و امکان خدمات کتابخانه ای و...

در این مبحث برای آگاهی محققان، دانشجویان و بطور کلی علاقمندان به موضوعات جغرافیایی کشور، زمین شناسی، کانپها، سنگها، سنگواره ها به معرفی چند پایگاه پیرامون حوزه زمین شناسی پرداخته شده است.

۱- پایگاه ملی داده های علوم زمین کشور (<http://www.ngdir.ir>)

این پایگاه شامل، نقشه ها، معادن، آلبوم تصاویر، مقیاسها، اطلاعات علوم زمین، کتابخانه، مقالات، نشریه ها، نواحی و ... بصورت فارسی و لاتین می باشد.

با دارا بودن فهرست بیش از ۴۵۲۹ عنوان مقاله و

* اکرم سلمانی صفا (کارشناس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی)

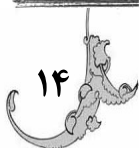

۳- مدیریت زمین شناسی و اکتشافات معدنی شمال شرق (www.gsinet.ir)
این سایت نیز مقالات، همایشها، اخبار، تصاویر، اطلاعات موزه زمین و سمینارهای زمین شناسی و... را در دسترس قرار میدهد. در بخش کتابخانه و انتشارات به معرفی کتابخانه، لیستی از پایان نامه های کار شده و کتابها، سی دی ها، گزارش ها، مجلات و... فارسی و لاتین می پردازد. منابع کتابخانه ۳۷۷۲ مدرک است.
امکانات موجود سایت برای محققان، دانشجویان و استادان این حوزه مفید می باشد مراجعان میتوانند از بخشهایی مختلف این سایت استفاده نمایند. امکان عضویت در این سایت وجود دارد.

میتواند سایتی مفید برای علاقمندان در این رشته باشد. امکان جستجوی فارسی و انگلیسی در این سایت وجود دارد. اطلاعات جغرافیایی مربوط به استانها نیز در این پایگاه موجود است.
مراجعان به این سایت میتوانند از گزینه پژوهش و آموزش به مقالات علمی و نیز پایان نامه های علوم زمین و از گزینه مرکز خبر به سمینارها و گردهماییها دست یابند. نیز امکان دسترسی به فصلنامه علوم زمین، نرم افزارها و نیز اطلس ها از گزینه اطلاعات و داتلود وجود دارد. در زیر منوی خدمات نیز میتوان از خدمات و جستجوی کتابخانه ای و خبرنامه استفاده نمود. البته لازم به ذکر است که استفاده از برخی از بخشها از جمله خبرنامه بعد از برقراری عضویت میسر میباشد. امکان عضویت در این سایت وجود دارد.

شماره ۳۰ - تیر ماه ۱۳۸۸

RFID :

(Radio Frequency Identification) روش نوینی است که برای شناسایی و رد یابی اجسام توسط امواج رادیویی به کار می رود. امروزه با ورود تکنولوژی های نوین ردیابی و شناسایی خودکار، تحولی شگرف در این زمینه ها به وجود آمده است تا بتوان با کاهش نیروی انسانی و کارهای یکنواخت کارایی را افزایش داده و دقت را تا حد بسیار مطلوبی بالا برد.

فناوری شناسایی از طریق امواج رادیویی موسوم به RFID به سرعت به یک فناوری کلیدی و موثر در عرصه صنعت و خدمات امروزی بدل شده است، تا آنجا که این فن آوری به عنوان انقلابی در عرصه شناسایی اجسام شناخته می شود. پایه و اساس این تکنولوژی مانند تکنولوژی شناخته شده بارکد می باشد با این تفاوت که برخلاف بارکد بدون نیاز به دید مستقیم بین برچسب بارکد و دستگاه

بارکدخوان، عمل شناسایی تنها از طریق امواج رادیویی صورت می پذیرد. این بدان معنی است که دیگر لازم نیست برای بررسی محتویات درون جعبه آنرا باز کرد یا در فروشگاه برای محاسبه مبلغ جمع خرید صف تشکیل داد تا اجناس یک به یک توسط بارکد شناسایی شوند و همچنین احتمال سرقت اجناس از فروشگاه ها وجود نخواهد داشت و...

کاربرد RFID در کتابخانه ها و مراکز اسناد

استفاده از تکنولوژی RFID در کتابخانه و مراکز اسناد از دهه ۱۹۹۰ میلادی در دنیا آغاز گردید و هم اکنون بسیاری از کتابخانه های معتبر دنیا جهت ارتقای کیفی و کمی خدمات خود از این تکنولوژی استفاده می نمایند.

شامل یک تگ است که به اجسام متصل می گردد. تگ حاوی اطلاعاتی از جسم است که شناسایی منحصر به فرد آن را ممکن می سازد. اطلاعات تگها

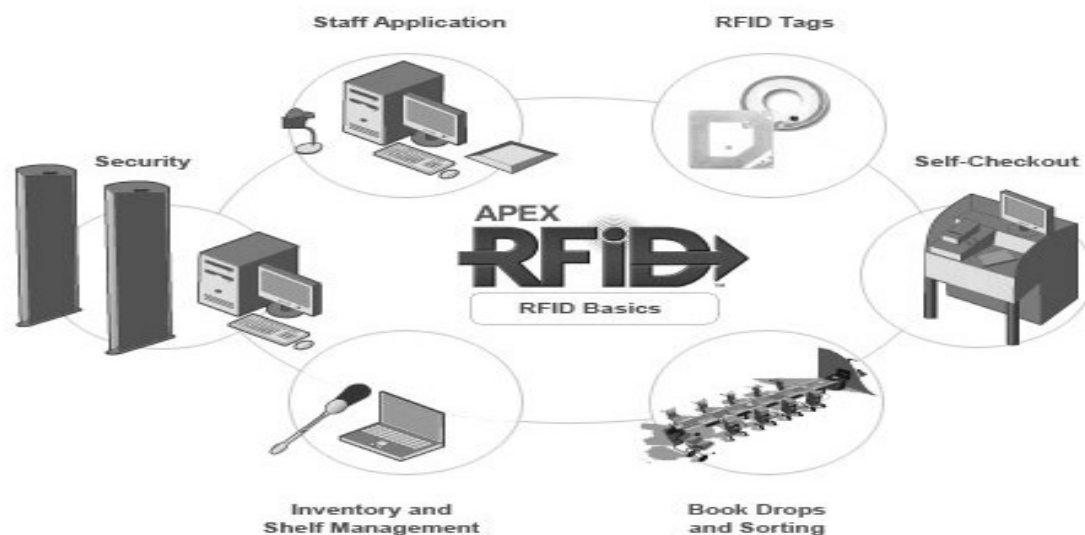

LibBest Library RFID Management System

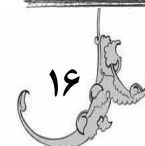

تمدید و برگشت اسناد، حذف کارهای کلیشه ای و تکراری از وظایف کارمندان، از میان رفتن صف های انتظار در میزهای امانت، ارتقاء کمی و کیفی سرویس دهی کتابخانه، بالا رفتن میزان رضایت مراجعین (اعضاء)، کارائی بالا در حفاظت منابع، تحول کیفی کارمندان و ارتقای شغل آنها به جایگاه مدیریت و راهنمایی اعضاء، بالا رفتن بهره وری در خدمت رسانی کتابخانه، سهولت در فرآیند کنترل موجودی در مخزن و یافتن اسناد گمشده،

با استفاده از قرائتگر و بدون نیاز به تماس مستقیم ، تنها از طریق امواج رادیویی، خوانده می شود. بسته به نوع تکنولوژی به کار رفته این فاصله می تواند از چند سانتیمتر تا ده ها متر متغیر باشد. اطلاعات جهت پردازش به سیستم مرکزی ارسال می شود و انجام عملیات بر روی داده های خام و ارائه گزارشهای مورد نیاز در هر بخش با استفاده از نرم افزار های مخصوص هر کاربرد میسر می شود. مزایای پیاده سازی این تکنولوژی در کتابخانه ها و مراکز اسناد کاهش زمان لازم برای انجام فرآیند امانت گرفتن،

گروه های اطلاع رسانی و مشاوره ای اطلاع رسانی
شماره ۳۰ - تیر ماه ۱۳۸۸

جستجوی اینترنتی تصاویر*

پرداخت. در نتایج بدست آمده حجم فایل ، ابعاد و تصویر و آدرس سایتی که تصاویر از آن گرفته شده است، قابل مشاهده می باشد.

www.picsearch.com

در این موتور جستجو هم امکان یافتن تصویر و هم فیلم وجود دارد. شما می توانید با استفاده از امکاناتی که گذاشته شده، نتایج جستجوی خود را گسترده تر و یا محدودتر نمایید. مواردی از قبیل رنگ و اندازه تصویر، نوع پسوند فایل تصویر مانند: jpg- gif- bmp.....

www.corbis.com

این موتور جستجو دارای مجموعه بزرگ هنری و تصویری است که بیش از ۷۰ میلیون اثر را در بر می گیرد، همچنین با جستجوی پیشرفته که شامل استفاده از عملگرهای بولین، جستجوی عبارتی و ترکیبی، محدود کردن جستجو به تاریخ اضافه شدن، کیفیت نوع عکس و .... می باشد، می توان نتایج بهتری بدست آورد.

برخی دیگر موتورهای جستجوی تصویر عبارتند از:

www.Ditto.com

www.netvue.com

www.flickr.com

www.gifart.com

www.pictor.com

www.imagebank.com

www.photobank.com

موتورهای جستجوی زیادی وجود دارند که تصاویر را فهرست می کنند. بعضی از آنها وابسته به یک موتور جستجوی خاص هستند و بعضی از آنها مستقل عمل می کنند. بعضی از آنها عکسهایی که در اینترنت موجود هستند را در بر می گیرند و بعضی مجموعه ای اختصاصی از عکس در وب سایت خود دارند. تنوع این موتورهای جستجو زیاد است. جستجوی تصویر در اینترنت کار پیچیده ای است و هنوز تصاویر زیادی وجود دارند که از فهرست موتورهای جستجو دور مانده اند باید به این نکته توجه داشت که نباید به یک موتور جستجو محدود شد و سعی کرد که که تجارب خود را برای پیدا کردن تصاویر افزایش داد. اکنون به بررسی تعدادی از این موتورهای جستجو می پردازیم:

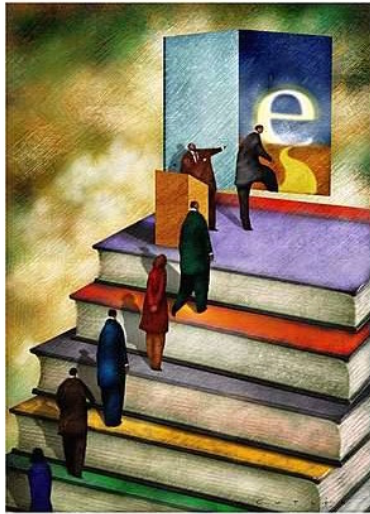
www.pixsy.com

در این موتور جستجو امکان جستجوی تصویر و فیلم وجود دارد. هر تصویری که جستجو می شود در کنار آن اطلاعاتی مانند نام عکاس آن، تاریخ و منطقه ای که عکس از آنجا گرفته شده است نیز وجود دارد. می توان اندازه عکس را تغییر داد و یا عکس را به عنوان کارت پستال برای فرد دیگری ارسال کرد.

www.visoo.com

در این موتور جستجو نیز می توان با مشخص کردن مواردی مانند نوع تصویر که عکس و یا گرافیکی باشد، رنگی و یا سیاه و سفید بودن تصویر، نوع پسوند فایل ذخیره کننده تصویر و .... به جستجو

معرفی وب سایتهای دانلود کتابهای الکترونیکی فارسی*

عضو سایت شوید.

www.98ia.com

۵- آریانا ای بوک:

www.arianaebook.com

How to Create Adobe PDF eBooks

حتماً با کتابهای الکترونیکی یا همان ebooks آشنا هستید. این کتابها معمولاً به فرمت pdf بوده و میتوانید آنها را با نرم افزارهای نمایش فایل های pdf همچون ادوب ریدر بخوانید. سایتهای زیادی در حال حاضر برای دانلود کتابها به صورت رایگان وجود دارد. در این مقاله به برخی از این وب سایتهای که می توان کتابهای فارسی را دانلود کرد اشاره می شود.

۱- کتابخانه مجازی ایران:

این سایت مرجع بسیار خوبی برای دانلود کتابهای الکترونیکی می باشد، که کتابهای بسیاری با موضوعات مختلف را در اختیارتان می گذارد.

www.irpdf.com

۲- پایگاه دریافت کتب الکترونیکی:

کتابهای این سایت نیز شمار بالائی داشته و بیشتر در موضوع های دینی و اسلامی می باشند.

www.downloadbook.org

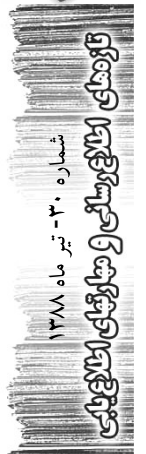
۳- کتابخانه بزرگ آریا:

تعداد بسیار زیادی کتاب با موضوعات متنوع را در این سایت خواهید یافت.

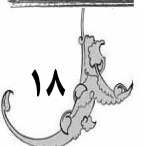
www.aryabooks.com

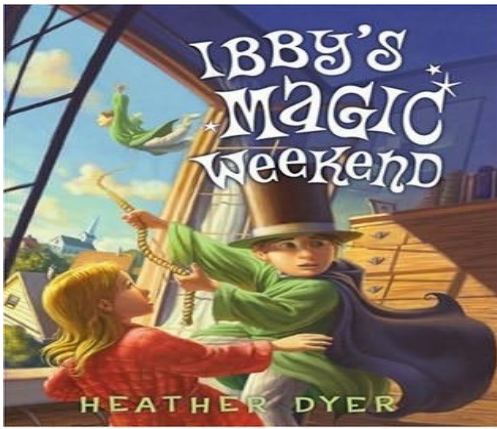
۴- کتابخانه نودهشتیا:

یک کتابخانه خوب دیگر برای دانلود کتابهای الکترونیکی است که برای دانلود کتابها ابتدا باید

* منصور میرزایی کارشناس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی

آشنایی با وب سایتهای مناسب کودکان *

با کتابها که همدم من اند   هستم آنجا که آرزو دارم

. این سایت از ۵ پایگاه تشکیل شده است که در حال حاضر دو پایگاه خبر و پایگاه ترویج آن فعال می باشد.

- پایگاه خبر :

در این قسمت اخبار و تازه های حوزه فرهنگی کودکان و نوجوانان ارائه می شود. به عنوان مثال همایش ها و یا نمایشگاههایی که قرار است برگزار شود، به اطلاع علاقمندان می رسد.

پایگاه ترویج :

اصلی ترین قسمت کتابک است. مخاطبان آن گروههای خانواده، آموزگار و مربی و کتابدار و مروج میباشد. خانواده به زیر گروههای سنی کودک ۰ - ۴ سال ، کودک ۵-۸ سال . کودک ۹-۱۲ سال و کودک ۱۲ سال به بالا تقسیم می شود که برای هر گروه سنی مطالبی در باره راههای ترویج کتابخوانی و نحوه علاقمند کردن این گروههای سنی به کتاب در نظر گرفته شده است.

آموزگار و مربی:

آموزگار و مربی نیز به سه گروه پیش دبستانی - دبستان و راهنمایی و دبیرستان تقسیم شده و مطالبی مناسب با گروههای فوق ارائه شده است.

بخشی نیز به کودکان با نیازهای ویژه اختصاص دارد که در این بخش راه کارهایی جهت ترویج مطالعه در میان سه گروه کودکان نابینا و کم بینا، کودکان ناشنوا و کم شنوا و کودکان با اختلالات ذهنی بیان شده است.

جعبه ابزار ترویج:

در ستون سمت چپ صفحه، جعبه ابزار ترویج قرار دارد که با توجه به محتوای آن آگاهی های لازم جهت چگونگی ترویج خواندن و اطلاع رسانی در محیط وب

این پیامی است که امسال دفتر بین المللی کتاب برای نسل جوان (IBBY) به مناسبت روز جهانی کتاب کودک (سالروز تولد هانس کریستین اندرسون) که در کشور ما مصادف با ۱۴ فروردین ماه می باشد، منتشر کرده است. هدف از برگزاری روز جهانی کتاب کودک، برقراری ارتباط میان کودکان با پدیده مطالعه و کتابخوانی است. امروزه رشد فرهنگی و اجتماعی جوامع وابسته به میزان مطالعه و تعداد کتابخوانان آن جامعه است و مطالعه به عنوان یکی از نشانه های پیشرفت جوامع پدیده ای است که باید از کودکی در وجود فرزندانمان نهادینه گردد. کودکان و نوجوانان به عنوان سرمایه اصلی این مرز و بوم نیازمند توجه و رسیدگی خاصی هستند و رشد و بالندگی آنها مستلزم اهمیت دادن بیشتر به مطالعه و آموزش درست اندیشی به آنهاست. در این میان وجود ابزارهای جدید ارتباطات و فضای مجازی اینترنت می تواند کمک خوبی برای والدین، مربیان و کتابداران در ایجاد عادت مطالعه و ترویج و تشویق آنها به خواندن باشد. در این نوشته چند سایت اینترنتی جهت آشنایی بیشتر معرفی گردد.

www.Ketabak.Org

این سایت که حاصل کار گروهی پژوهشگران سه موسسه "شورای کتاب کودک"، "موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان" و "خانه کتابدار کودک و نوجوان" می باشد، از اواخر سال ۱۳۸۷ راه اندازی شده است و سعی دارد با تکیه بر اینترنت مرزهای زمان و مکان را پشت سر گذاشته و مطالعه و فرهنگ کتابخوانی را در متن جامعه به ویژه در میان قشر کودکان و نوجوانان رواج دهد.

وابسته به آن مانند آموزش و پرورش، بازی و سرگرمی ، چاپ و نشر؛ زندگینامه ... می باشد. در این بانک حجم زیادی از منابع پژوهشی در حوزه ادبیات کودک و نوجوان ایران از دوره باستان تا اواخر دهه ۱۳۵۰ را می توان پیدا نمود. ساختار آن به گونه است که با مراجعه به هر یک از بانک ها میتوان به اطلاعات توصیفی و چکیده مطالب موردنیاز دست یافت.

www.Koodakan.org

این سایت در مهرماه ۱۳۷۹ راه اندازی شده است و هدف آن فراهم نمودن دسترسی به منابع و ابزاری برای والدین جهت پرورش فکر و افزایش مهارتهای جسمانی و کلامی کودکان و نوجوانان است.

با ورود به صفحه سایت اطلاعات متنوعی در دسته بندی های مختلف و در دو ستون در اختیار شما قرار می گیرد.

در این سایت انواع اطلاعات نظیر قصه، بازی، معرفی انجمنها، آلبوم عکس ها، جوک ، چیستان، ضرب المثل، نقاشی و کاردستی، شعر، جدول، مشاوره پزشکی و اخبار که همگی در ارتباط با کودکان و نوجوانان هستند، ارائه شده است. در بخش کتابخانه، کتابهای معرفی شده بصورت تمام متن در اختیار علاقمندان می باشد. همچنین امکان دسترسی به سایتهای مناسب برای کودکان و نوجوانان نیز فراهم شده است. با انتخاب گزینه "سایتهای مختلف" از جمله سایت نشریات کودکان و نوجوانان نمایان می شود که با کلیک بر روی آدرس هرنشریه به بخشهای مختلف آن نشریه از قبیل داستان، کاردستی.... بطور کامل دسترسی پیدا می کنید.

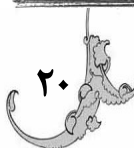
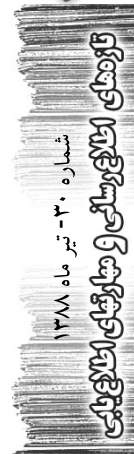
این سایت، در مجموع محیطی سرگرم کننده برای کودکان و نوجوانان و در عین حال ابزاری برای راهنمایی و کمک به والدین و مربیان... جهت آموزش به کودکان و

برای مخاطبان فراهم گردیده است. اطلاعات این جعبه ابزارشامل موارد مختلفی است نظیر: معرفی کتابهای مناسب برای کودکان و نوجوانان (در هر مورد توصیفی از کتاب ها ارائه شده است). معرفی نشریه های کودکان و نوجوانان و نیز نشریه های تخصصی، آشنایی با مهمترین کتابخانه های کودک و نوجوان و کتابخانه های تحقیقاتی در ایران و جهان است.

مقاله شناسی در باره ترویج خواندن، ادبیات کودکان و نوجوانان و کتابداری کودک و نوجوان، معرفی پدید آورندگان و ناشران آثار کودکان و نوجوانان ، معرفی نهادها و انجمن های فعال در حوزه ادبیات کودک و نوجوان و حقوق کودک و ....، کارگاههای آموزشی (با موضوعات ترویج کتابخوانی، پژوهش، کتابداری، قصه خوانی، شاهنامه خوانی، آموزش خلاق هنر و بازی) جهت کمک به برگزاری چنین کارگاههایی توسط مخاطبان یاد شده، آشنایی با طرح ها و تجربه های گوناگون در جهان در زمینه ترویج کتابخوانی از بخش های دیگر این سایت است. از اجزای دیگر آن، "کودک خود را بشناسیم" است که ویژگی، رشد کودکان را در ارتباط با خواندن کتاب بررسی می کند. همچنین در قسمت "کتاب درمانی" روشها و تجربه های گوناگون در زمینه درمان ناپسامانی های روحی با استفاده از کتاب را در اختیار مراجعان قرار می دهد. پایگاههای مجازی ترویج خواندن نیز جزء دیگری است که سایت های مشابه با کتابک را در زمینه ترویج کتابخوانی در بین کودکان در جهان معرفی می کند.

بانک اطلاعات فرهنگ و ادبیات کودکان ایران (ایرانک) www.iranak.info این بانک از سال ۱۳۸۵ راه اندازی شده است. مخاطبان آن، پژوهشگران، نویسندگان، تصویرگران، کتابداران و مروجان، آموزگاران و دانشجویان و کلیه علاقمندان به فرهنگ ادبیات کودکان ایران هستند. این بانک دارای ۱۴ پایگاه با عنوان کتاب، مقاله، نشریه، سند، پایان نامه ، گزارش، تصویر، عکس، سازمان ها، حقوق کودک، جایزه ادبی - هنری، ناشران و گنج واژه می باشد. پوشش موضوعی منابع ارائه شده شامل تاریخ ادبیات کودکان و نوجوانان - ادبیات شفاهی (افسانه، مثل، لالایی)، ادبیات نوشتاری، شخصیت شناسی ادبیات کودکان، ادبیات کودکان و نوجوانان جهان در ایران، مراکز فرهنگی کودکان و حوزه های موضوعی

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.